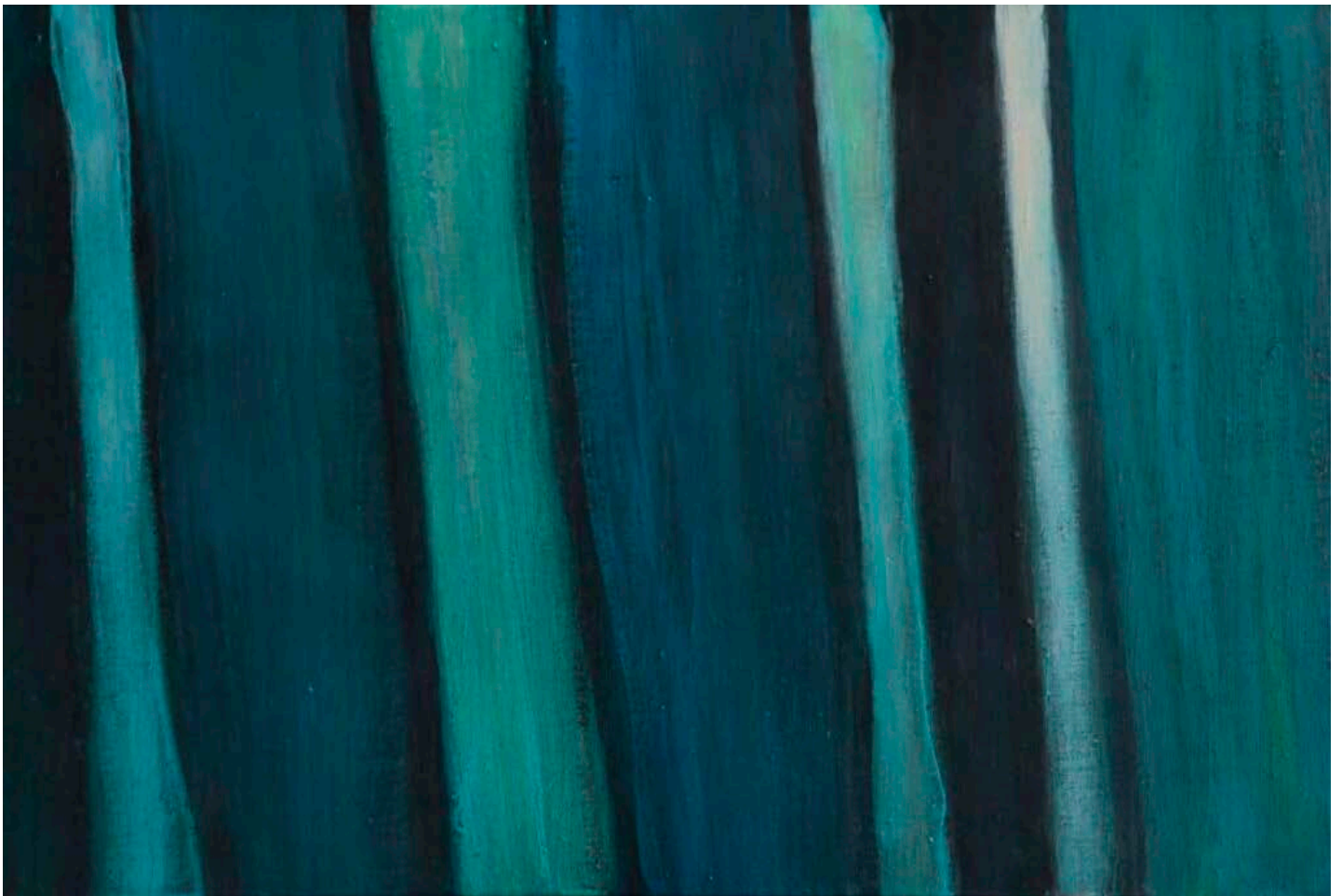

Horgas Judit

NAP NAPNAK MOND BESZÉDET

MOHÁCSI ANDRÁS KIÁLLÍTÁSÁHOZ

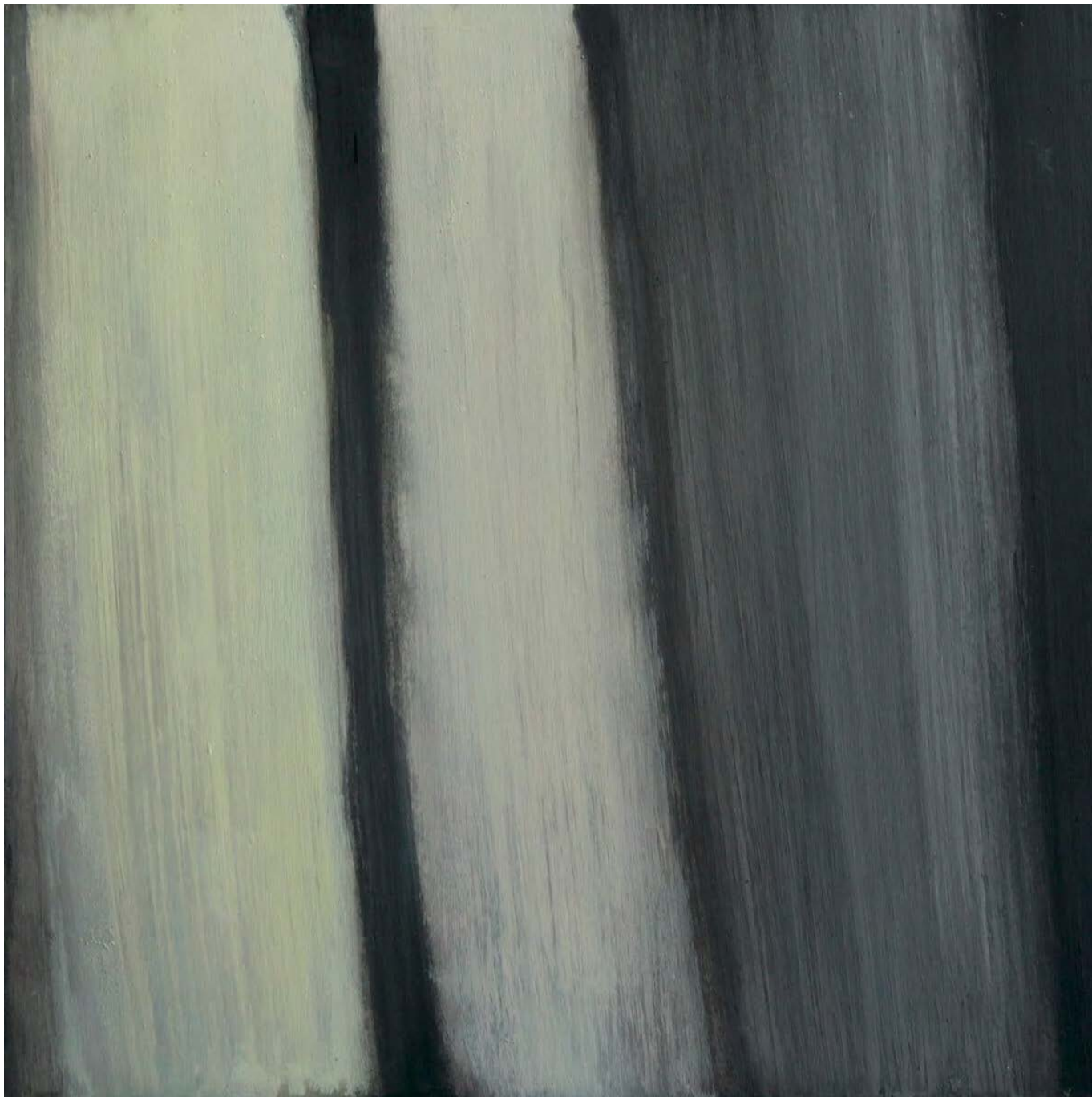
2020-09-19 | AJÁNLÓ

Karanténba zárva az alkotó ember először biztos pontot keres, valami ősi kapaszkodót, amivel vigasztalódhat, aztán lassan tapogatózva útnak indul, hogy a régiben megtalálja az újat. Mohácsi András nem vallásos, de hívő ember, akinek kíváncsisága daccal keveredik, és mint Arany János szőlős gazdája így kiált: „én uram isten! / Csak rajta! hadd lám: mire megyünk ketten!”

kendő-világ

Az **Erzsébetvárosi Zsidó Történeti Tárban** a zsidó újév, a Ros Hásáná előestéjén bemutatott **Talisz / Tallit** című képsorozatában Mohácsi András a zsidó férfiak imalepleinek részleteit festette meg. A legtöbb kép címében egy-egy zsoltár számát is feltünteti, mintegy szakrális színpalat húzva a kiállított művek mögé. A tálisz gyapjúból vagy selyemből készült, négyszögletes ruhadarab, melyet a zsidó férfi imája teljes ideje alatt magára terít, de Mohácsi fokozatosan eltér a hagyományos, fekete-szürke-fehér színvilágtól, ahogy **a kiállításához készített rövidfilmben** mondja, a karantén ideje alatt festett sorozatban a képek elkezdtek kiszínesedni, mint hajnali szürkület után az ég. „Egy elképzelt kendő-világ” rajzolódik ki, amiben a festő által használt fluoreszkáló festékek miatt a képek mást mutatnak fényben és sötétben. „Lenyűgöz, hogy a képeknek van egy holdvilág tartalma és egy napvilág tartalma.... Ha behunyom a szemem, mit látok akkor? Ha magamba nézek, mit látok akkor még tovább?”, mondja Mohácsi, különös módon újrafogalmazva a 9. zsoltárt: „Nap napnak mond beszédet; éj éjnek ad jelentést.”

A tálisz használatáról a Tóra nem tesz említést, csupán a szemléltető (cicit) használatát írja elő: „Szólj Izráel fiainak, és mondd nekik, hogy készítsenek magoknak bojtokat az ő ruháik szegleteire az ő nemzetségeik szerint, és tegyenek a szeglet bojtjára kék zsinórt. És arra való legyen néktek a bojt, hogy mikor látjátok azt, megemlékezzetek az Úrnak minden parancsolatjáról, hogy megcselekedjétek azokat.” (4. Mózes 15, 37–39) A jelenleg használt táliszok bojtjait a négy sarkon vágott lyukon átdugott 8 fehér fonal fonata adja. A 8-8 szálvéget úgy sodorják, hogy a leghosszabb szálát rácsavarják a hétre. Ez pótolja a kék színű fonalat, amelyet hajdanán

használtak, de festési módjának ismerete elveszett. A modern héber kifejezés, a „teljesen kék tálisz” szarkasztikusan arra utal, ha valaki tökéletesnek tünteti fel magát, bár valójában nem az. Mohácsi képein a ragyogó kék csíkok mintha egyszerre kapaszkodnának a mózesi örökségbe és feleselnének a hagyománnyal. A meg-megdőlő, a textilek lágy vonalát követő sávok, a karcosan kirajzolódó világos és sötét árnyalatok a 25. zsoltár könyörgését idézik: „Útjaidat, Uram, ismertesd meg velem, ösvényeidre taníts meg engem.” A képkeretbe zárt csíkok a követhető ösvények sokféleségét, a pillanatnyi fénytörések tobzódó színvilágát rajzolják meg.

belső békesség

A Jurányi ház második emeletén lévő műtermében, a festékekkel összekent székeken kuporogva, különös tégelyek, üvegcsék és üres borospalackok között idén tavasszal még történelemről és szabadságról beszéltünk, demokráciáról ebben a fogyó levegőjű országban, és tétova szavaink talán ott keringtek a műteremben, amikor karanténba zárva a 120. zsoltárhoz készített festményt: „Mentsd meg, Uram, lelkemet a hazug ajaktól és a csalárd nyelvtől!... Sok ideje lakozik az én lelkem a békességnek gyűlölőivel! Magam vagyok a békesség, de mihelyt megszólalok, ők viadalra készek.” Mintha a sok fölösleges beszédet, a nyelvet elhagyva a rákényszerített magányban visszatalált volna a belső békességhez, a belülről figyeléshez.

Mert mi más tehet egy festő, mint hogy utakat keres, fonalakat és vonalakat húz, és csak részleteket ábrázol? Van-e nagyobb bátorság, mint belátni, hogy a nagy, teljes egészre nem láthatunk rá, csak az apró részletek ábrázolására, módosítására, színezésére van lehetőségünk? Ahogy a 8. zsoltár rácsodálkozik az univerzumban az egyén kicsiségére: „Mikor látom egeidet, a te ujjaidnak munkáját; a holdat és a csillagokat, a melyeket teremtettél: Micsoda az ember – mondom – hogy megemlékezel róla? és az embernek fia, hogy gondod van reá?” És ebben a

gondolatban azt is érzékelteti, hogy a Teremtő figyelmével felelősség is jár, mert „kevéssel tetted őt kisebbé az Istennél... Úrrá tetted őt kezeid munkáin, mindent lábai alá vettedél”. Úgy kell húzni azt a vonalat, hogy a maga kicsiségében tökéletes legyen.

A kiállítás megnyitóján játszott, **fájdalmasan gyönyörű zene** (Kovács Márton, Móser Ádám és Radnay Csilla előadásában) ugyanazt a szívszaggató, mégis életerőtől duzzadó lendületet sugározta, ami a túlélés furfangjaként megjelenik a jellegzetesen zsidó viccekben is, és valamennyi zsidó ünnep rövid összefoglalójában: „Meg akartak minket ölni. Nem sikerült. És most együnk.”

A kiállítás **október 8-ig** látogatható.

A **helyszín** nyitva hétfő-csütörtök 12-18 óra, péntek 10-14 óra